

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 UHC: HEnderson 5-8740

PIK LXIII, Ч. 20. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК ЧЕТВЕР, 2-го ЛЮТОГО 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 2, 1956. No. 20. VOL. LXIII.

ДОМАГАЮТЬСЯ БІЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

ОКРЕМА ГРОМАДСЬКА КОМІСІЯ ПРОТИ НЕПОТРЕБНОЇ ТА СМІНЦІ В СПРАВАХ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ: ЗДА ПОВИННІ ЗБІЛЬШИТИ ДОБРОБУТ НЕ ТІЛЬКИ В АМЕРИЦІ, АЛЕ І В УСЬОМУ СВІТІ

Вашингтон. — Окрема комісія, складена з дев'ятих визначних громадян, пропонує Конгресові звіт про те, як треба б використовувати атомову енергію для мирних цілей. Над цим звітом ця комісія, яку очолює видавець і редактор щоденника "Ді Сантас Фе Нью Мексико" Роберт Менкінні, працювала більше як повних 10 місяців. Комісія домагається, щоб про використання атомової енергії для мирних цілей дбали і уряд і незалежні представники науки, технології і промислу. Згідно з проєктом комісії, Комісія Атомової Енергії повинна бути тільки радником і координатором в використуванні атомової енергії для мирних цілей, а не сама вирішувати всі ті справи, як це було досі. На думку комісії ЗДА мусять поширити працю над використанням атома для мирних цілей не тільки для добра ЗДА, але й всього людства. Щоб це сталося, комісія просить здійснювати цю програму в таких пунктах: 1. Уряд повинен збудувати зразки електричних реакторів різних величин і типів, якщо приватний промисел не зможе в швидкому часі цього здійснити. 2. Комісія Атомової Енергії повинна опублікувати всі

КОЛ. ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН У НЬО ЙОРКУ

Колишній президент Геррі Труман прибув до Нью-Йорку, щоб взяти участь в бенкеті Джефферсона-Джексона, на якому будуть накреслені напрямки кампанії демократів у виборах 1956 року. На фото: кол. президент Г. Труман, секретар нью-йоркського сейту Кармін де Сантіо і пані Труман.

Труман висловлює признання Айзенгаверові за відповідь Булганінові

Нью-Йорк, Н. Й. — Бувши президент Геррі С. Труман прибув з дружиною до Нью-Йорку, де має висловити промову на прийнятті Демократичної партії. В бюрі керівника стації він відвів пресову конференцію, на якій сказав: "На мою думку, це така людина, яка б була доволі здорова на те, щоб кандидувати на президента ЗДА". Журналісти твердили, що, згідно з поширеними вістями, Труман мав би бути демократичним кандидатом на президента, якщо б не мав би на Номінаційній Демократичній Конвенції підтримки на якомусь іншому кандидата. Труман заперечив

НОВИМ МІНІСТРОМ ВНУТРІШНІХ СПРАВ СССР СТАВ ДУДОРОВ — КРУГЛОВА МАБУТЬ ЗЛІКВІДОВАНО

Лондон. — За повідомленням московського радіо, президент Верховної Ради СССР призначила на місце С. Н. Круглова, якого звільнено з його обов'язків, міністром внутрішніх справ Н. П. Дудорова, дотеперішнього заступника посади Москви і співробітника Хрушова. Ген. Сергій Н. Круглов був міністром внутрішніх справ з 10 липня 1953 року, незабаром після того, як зліквідовано шефа совєтського МВД Лаврентія Берію. За часів Берії міністр внутрішніх справ очолював теж совєтську таємну поліцію, чи пак службу безпеки. Ця поліція була також підчинена початково Круглову. Згодом — в квітні 1954 року — йому це становище відібрано і віддано командування над совєтською поліцією ставленником Хрушова ген. Іванові В. Серову, тра внутр. справ. Усуєнення Круглов був колись близьким співробітником Берії і його усуєнення коментують, як дальшу ліквідацію прихильників Берії і противників Хрушова. Що сталося з Кругловим — невідомо. Коротка згадка, що його "звільнено з його обов'язків" каже здогадуватися, що йому не доручено жадного нового становища, значить, що він вже тепер або незабаром буде зліквідований так же само, як і Берія. В політичних колах підкреслюють ще й те, що Дудоров це вже другий з міської управи Москви, який займає високе становище в СССР. Перед кількома днями прем'єром РСФСР призначено — на місце Пузанова — посадишника Москви Яснова. Круглов був колись адміністратором табора примусової праці в СССР і під час війни в 1941 році був призначений заступником комісара внутрішніх справ. Під час конференції в Тегерані, Ялті і Потсдамі Круглов очолював совєтську службу безпеки, делеговану совєтським урядом для "охорони" цих конференцій, зокрема Сталіна, який брав у них участь.

АЙЗЕНГАВЕР І ІДЕН ПРОДОВЖУВАЛИ НАРАДИ В СПРАВАХ АЗІЇ

ОБГОВОРЮВАНО МОЖЛИВІСТЬ ВИСЛАННЯ ВІЙСЬКА НАД КОРДОН ІЗРАЇЛЮ І ЄГИПТУ. — АНГЛІЯ В ОБОРОНІ ЕКСПОРТУ ДО КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Вашингтон. — У вівторок цій день продовжувалися наради керівних державних діячів ЗДА і Англії у Вашингтоні. Президент Айзенгавер приймав знову другим сніданком прем'єра Ідена та інших найважливіших членів конференції, після чого взяв участь у дальших нарадах. Незалежно від спільного засідання з президентом Айзенгавером і прем'єром Іденом, окремо нараджувалися державний секретар Доллес і англійський міністр закордонних справ Ллойд. Частинно взяв участь в конференції Гарольд Стассен, спеціальний асистент Президента для справ розроблення. Конференція займалася питаннями, яке становище мають зайняти обидві великі держави, коли мабуть з початком березня ц. р. відновить свої наради Підкомісія ООН для справ розроблення. У зв'язку з нарадами над ситуацією на Середньому і Далекому Сході з окремою увагою щодо конференції держав Південно-Азійського Пакту (СЕАТО), яка має розпочатися 6 березня в Карачі з особистою участю державного секретаря Доллеса, у нарадах в Білому Домі взяв участь також сер Юберт Грейс, далекохідний спеціаліст англійської амбасаді в Вашингтоні, та Волтер Робертсон, американський заступник державного секретаря для далекосхідних справ. Евелін Шенберг, високий урядовець в англійському міністерстві закордонних справ у Бізоні — східному відділі, та Джордж Аллен, що цим самим справами займається в державному департаменті ЗДА, мали окрему нараду, щоб прийти з спільними конкретними пропозиціями на повне засідання конференції. Вона мала закінчитися в середу 1 лютого ц. р. проголошенням спільного комюнікю.

Хоче законом заборонити робітничим спілкам давати гроші на політичні цілі

Вашингтон. — Республіканський сенатор із Небраски Карл Т. Куртіс висунув законопроект, згідно з яким робітничі спілки не мали б права давати гроші на політичні цілі окремим партіям. Під цим законопроектом підписаний ще й республіканський сенатор з Аризони Беррі Годуотер, який часто виступав проти того, щоб робітничі організації беруть участь в політиці і тим способом порушують свої організаційні завдання, бо до робітничих спілок належать робітники, які є членами обох великих партій: Демократичної й Республіканської. Згідно з заявою сенатора Куртіса, цей законопроект мав би зберегти волю робітників ЗДА (Зорганізоване робітництво АФП—КІО) підтримувати демократів, і тому республіканці хотіли б при допозі закону не допустити до того, щоб провідні організації підтримували фінансово демократів під час виборчої кампанії.

Торговельна Палата ЗДА пропонує зменшити податки на три більйони

Вашингтон. — Торговельна Палата ЗДА пропонує в найближчому фінансовому році зменшити федеральні податки на три більйони доларів. Податки від прибутків приватних осіб мали б бути зменшені на 1,700,000,000 доларів; податки від прибутків корпорацій — на 800,000,000 доларів, а податки від надмірних прибутків — на 500,000,000 доларів. Президент Айзенгавер припускає в своєму бюджетовому зверненні, що надвишка в державних прибутках виноситься тільки 400,000,000 доларів, і тому не можна зменшувати податків.

Москва все ще затанує відповідь Айзенгаверу на пропозицію Булганіна

Москва. — У вівторок 31 січня, коли минуло вже більше, як 72 години від оприлюднення західного пресою тексту відмовної відповіді президента Айзенгаверу на "миролюбну" пропозицію Булганіна підписати між ЗДА і СССР "пакт приязні" на 20 років, — совєтська преса й радіо не сказали про це нічого. Обурювані совєтські громадяни все ще переконані, що Америка не дала ще ніякої відповіді. Московська преса друкує тільки повідомлення своїх закордонних кореспондентів про те, як скрізь "народи" захоплені пропозицією Булганіна, з повним промовчанням факту, що цій захід одностайно одобрив становище президента Айзенгаверу, що потракував листа Булганіна, як пропагандний трюк, який фразами закривав дійсні інтенції совєтської політики. В кореспонденції представника "Правди" з Лондону про "невдоволення" листом Булганіна "серед прихильників холодної війни", згадується, що лист Булганіна не мав на цілі роз'єднати Англії з Америкою, — це власне — за одностайним твердженням англо-американської преси — було його головною ціллю. Західні дипломати в Москві вважають, що совєтський уряд дозволяє своїм пресі й радіо повідомити про відмовну відповідь президента Айзенгаверу аж після того, як він вирішить, яку тактику застосувати супроти тієї відмови.

Чотири американці згинувли в літаковій катастрофі в Венесуелі

Каракас, Венесуела. — В літаковій катастрофі над берегом Корабеского моря згинувли десять осіб, в тому чотири американці. З американців згинувли: пілот капітан Чарльз С. Ботен і його дружина — обидвоє з Кентокі; Мел

Президент підтримує збільшення податків від газоліни

Вашингтон. — Президент Айзенгавер погодився на пропозицію демократів, щоб нові шляхи будувати при допозі збільшення податків від газоліни і інших продуктів, потрібних до їзди автоматами. Президент закінчив свій давніший план, щоб нові автостради будувати при допозі бондів, які були б видані на цю ціль. Згідно з новим законопроектом податок від газоліни мав би бути збільшений з теперішніх двох центів до трьох центів від одного галона. Мали б бути збільшені податки від опон, тигарових авт і автобусів. З тих податків мав би бути прибуток в сумі одного більйона доларів річно, і він ішов би на розбудову шляхів. Законопроект в цій справі вніс до Конгресу минулого тижня демократичний конгресмен Джордж Г. Феллен.

Гю Молле став прем'єром Франції

Париж. — Великою більшістю 420 голосів проти 71 при 83, що стримались від голосування, генеральний секретар соціалістичної партії Франції, Гю Молле дістав від французького парламенту у вівторок 31-го січня ц. р. воістум довір'я, як новий, 23-й з черги після останньої війни, прем'єр Французької Республіки. Формально голосування відбулося після виголослення Гю Молле довгої програмової промови. Найбільше місяць у своїй промові Молле присвятив справі Алжир, заповнивши, що уряд буде старатися завести спокій в цій країні на підставі нового правно-політичного відношення між Алжиром і Францією. Помірюваний характер програми Молле з'єднав йому голоси однакою від комуністів, як від більшості народних республіканців та радикал-соціалістичної групи Фор. Проти уряду голосували тільки нео-фашистський пу

Кубічек перейняв уряд президента Бразилії

Ріо де Жанейро. — Дня 31 січня відбулася урочиста інаугурація нового президента Бразилії — колишнього лікаря-хірурга д-ра Хуседаіно Кубічека. Після записання Кубічека, в Палаті депутатів відбулося урочисте передання урядування новою президентом Бразилії Неру Рамосом, який став у новому уряді тільки міністром справедливості. Водночас із записанням нового віцепрезидента 37-літнього Хоао Белчуара Гуларта. В урочистості інаугурації Кубічека взяли участь представники 57 держав, між іншими віцепрезидент ЗДА Річард Ніксон і колишній президент Франції Вінсент Оріль. В Бразилії далі обов'язує стан облоги, введений Рамосом і бразильським парламентом 25 листопада мин. року. Сподіюється, що Кубічек проголосить незабаром відкриття держави про стан облоги і торі життя в Бразилії ввійде на нормальні рейки. Бразильським громадська думка ставиться до Кубічека, зокрема до складеного ним уряду, дуже критично.

В АМЕРИЦІ

● У стейті Нью-Йорк число затриманих було 6,070,000 осіб і 100,000 більше як в тому самому часі минулого року. Число затриманих в цьому стейті стало майже одну десяту частину осіб, що працюють в цій країні.

● Айзенгавер прочитав передову статтю в "Нью-Йорк Геральд Трибюн" з закликом до нього, щоб раз кандидувати на президента, але секретар Білого Дому відмовився сказати, яке враження зробила ця передовиця на Президента.

● Вільям Гюікат продуктував у себе вдома горілку і розвозив її своїм літаком. Коли він вилетів додому літак приземлився коло Бауфільду в Вест Вірджинії, поліція викрила його "домашній промисел", і незабаром він відповідало за нього перед судом.

● Корпорація Міжнародне Машинство Підприємств заробила в 1955 році 55,872,633 долари і виплатила дивиденду по 13.63 долара від акції. В 1954 році вона заробила тільки 46,536,625 доларів і виплатила дивиденду по 11.35 долара від акції.

● На дотомі під Парижем приземлився капітан Вільям Джудал, перелетівши Атлантику за 24 години і 20 хвилин тим самим шляхом, що ним пролетіли за 33 години 29 років тому полк. Ліндберг. Джудал хотів перелетіти без зупинки до Кайро, але йому перешкодила поганя погода.

● Демократичний сенатор зі стейту Міссісіпі Джеймс О. Істленд заявив, що і білі і кольорові бачили не бажать спільних шлях до своїх дітв. Істленд хотів, щоб всіма державними засобами опиратиметься рішення Найвищого Суду про обов'язковий спільний школи.

● В суботу 4 лютого відбувся 56-тй роковини з дня народження демократичного кандидата на президента Аллена Стівенсона. З цього приводу в навуєр'я роковин Стівенсон виголосив через радіо промову, а в багатьох місцевостях відбуватимуться сходили демократи.

● Нью-йоркська поліція повідомляє, що з фабрики на Стен Стен Айленді зловили крадія 90 штаб металу талію, який є подібний до алюмінію і в воді виділяє отруту, небезпечну для людського життя. Ніхто не зміг дотриматися до того металу.

● Президент Айзенгавер намінював бачущого сенатора й теперішнього амбасадора на Філіппінах Томаса Фергюсона членом Військового Апелляційного Суду. Ця номінація важлива 15 роки. Гомер Фергюсон доставляв річно 25,000 доларів платні.

● Чотири совєтські вчені приїжджали, як д-р Поляк Соляк щепив вакцинного свого винаходу 200 дітей в школі в Пінгбургу. Па. Совєтські вчені хвалили цю вакцинну і заявили, що в СССР будуть поспішуватися тією самою технологією.

Каліфорнійський фізик відкрив бракууючу ланку в світобудові

Нью-Йорк, Н. Й. — На зборах Американського Фізичного Товариства в готелі "Нью-Йоркер" професор Каліфорнійського університету Овен Чемберлейн повідомив, що йому вдалося відкрити бракууючу ланку в світобудові — так званій "антипротон", який є електричною негативною протилежністю до позитивного протону. Ці обидва протони творять ядро всіх атомів. Цього антипротону довгий час шукали науковці як "бракууючу ланку" в будові всесвіту. Досі науковці припускали, що з частин атома складаються з трьох форм: електрично позитивної, електрично негативною та електрично неутральною.

● В імені президента Айзенгавер генерал полковник Влекстер покликав венець на могилі Ф. Д. Рузвельта в Гайд Парку. Н. П. Також покликав венець і п'ятирічний хлопчик, хворий на поліо, Томас Вудворд із Балтімору. Вже могли присутні були і пані Ф. Д. Рузвельт.

● В Нью-Йорку 100,000 добровільців, учасників "Походу дайвія", віддали 2,250,000 родин збираючи пожертви на боротьбу проти поліо.

Америка підтримує пропозиції Англії щодо Кипру

Лондон. — Американський уряд, який завжди бажав собою якнайшвидшого порозуміння між Грецією і Англією в справі Кипру, підтримує останні пропозиції Англії, що їх маршал Гардінг пропонує архієпископові Макарію на Кипрі, — твердить англійська преса. Єдине застереження американських чинників торкається стилізації тих пропозицій у пункті права на самозначення Кипру. Замість "говорити про це у виразній і позитивній формі, англійський текст пропозиції вживав подвійного заперечення: "немає підстави думати, що принцип самовизначення не може бути застосований до Кипру".

Англійські чинники посилюють, що вжито такої форми, щоб заперечити заяву англійського міністра в палаті громад 1954 р., що Кипр "ніколи не може сподіватися повної незалежності. Зрештою, Англія признає Кипрові в принципі право вирішити свою долю в майбутньому, значаючи, що політичні й військові причини внаслідок цього зробити це вже негідно. Зате Англія пропонує знову створити автономний уряд Кипру, який ступеневі перейняв би від англійців всі справи, з винятком закордонної політики, війська і внутрішньої безпеки на Кипрі. Архієпископ Макарію ще не дав відповіді.

В СВІТІ

● У Багдаді, столиці Іраку, закінчилися двотижневі тижні наради військових представників 5-х держав Богдальського пакту: Туреччини, Іраку, Ірану, Пакистану й Англії. Виготовлено плани мобілізації, на випадок потреби, збройних сил південних держав для оборони Середнього Сходу проти совєтської агресії.

● Між Західною Німеччиною і Чехословаччиною підписано новий торговельний договір, який передбачає обмін товарами між цими державами на 1956 рік разом на суму \$74 мільйонів. Обмінними товарами будуть брутальне аугілля, металургійні вироби й машини ЧСР хоче наважитися з Західною Німеччиною дипломатичні відносини, але ці останні відмовляється з принципових причин: вона не бажав втручатися в дипломатичні відносини з країнами, які визнавали комуністичну Східну Німеччину. Ним зробили єдиний виймак з цього принципу — для СССР.

● В Ізраїльському парламенті нарікали на нові "напади арабів", dokonani в прикордонному обшарі супреч згоди обох сторін на примирний проєкт генерального секретаря ООН Гаммершльда.

● Джавахарлал Неру, індійський прем'єр, у своїй промові з нагоди 8-річчя вбивства Магатми Ганді, докоряв індійцям, що вони збочили з шляху, наміченого Ганді, який проповідував стримуватися від усього насильства. Він обвинувачував "девії політичних партій" і "деяких відстоювачів політики" у розпалюванні недавніх кривавих заворушень.

● До Туреччини прибув фінансовий дорадник през. Айзенгавер, Кларенс Рандалл. Турки зв'язують з цими відвідинами свої надії дістати, від ЗДА \$300 мільйонів позички. Туреччина перебуває у фінансовій скруті, спричиненій великими видатками на армію і неурожаєм в двох останніх роках. Американський амбасадор Воррен наступав, щоб Туреччина порадувалася спршу власну економіку. Кажуть, що К. Рандалл приїхав до Туреччини внаслідок заходів адвоката Туреччини в ЗДА, кол. нью-йоркського губернатора Томаса Дюї.

● Норвегія захопила 5 совєтських великих рибальських кораблів, які ловили рибу в 4-мильній прибережній смузі норвежських територіальних вод. Совєтська рибальська флотилія нарахувала 76 барж. Два норвежські торпедні човни віддали собі рибу для перестороги.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
One year	\$10.00	One year	\$10.00
Six months	5.25	Six months	5.25
Three months	2.75	Three months	2.75

В Джерсі Сіті і закордоном:
One year \$12.00
Six months 6.50
Three months 3.50

Foreign and Jersey City Rates:
One year \$12.00
Six months 6.50
Three months 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МЕНШІ МІСТА — БІЛЬШЕ СВІТЛА

Величезний відсоток українських поселенців в Америці скупчений у таких великих метрополіях, як Нью-Йорк, Пітсбург, Детройт, Філадельфія, Пітсбург та інші. Нашим людям тяжко до великих міст. Причиною цього є частинно заробітні та інші можливості, а частинно — реакція на те, що величезна частина наших іммігрантів походила з сіл та малих містечок, отже зміною свій спосіб життя основно і радикально. Загалом, "втечу" наших людей з провінції до великих міст можна було б назвати спостереженням під час недавнього масового переселення з Європи. Відомо, що ЗУА-ДКОМІТОВІ пощастило досить, "здобути" для такого переселення деякі етати, зокрема фармерський Мерленд, чому треба завдячувати у великій мірі й загальний успіх переселення. Люди були щасливі, що дісталися до Америки, хай і на мерлендську фарму. Але буквально впродовж місяців почався новий "переселенський рух", цим разом з мерлендських та інших фарм і містечок до великих метрополій.

Минуло кілька років, і тепер можна спостерігати нові, протилежні тенденції, що дуже слабкі й повільні, але вже помітні. Спочатку наших людей манили і приваблювали мільйони світл великих міст. Сьогодні вони поступово приходять до переконання, що ці світла занадто односторонні, хоч світять дуже ясно, проте, дають відносно мало тепла, дають багато світла для нашого ока, але мало світла і тепла для наших глибших потреб, для нашого майбутнього.

Поперше, виявляється, що у великих містах ми такі справді розгублюємося. Що значить навіть кількадесят тисяч українських родин у такому багатомільйоновому місті, як Нью-Йорк? У меншому і малому місті як українська маса мало б голос, який було б чути. Цей голос міг би, якщо не рішати, то заважувати на вибори міських органів та на вибори не тільки до постійних легіслатур із заселених українцями округів, але й до Конгресу.

Та ця справа, хоч і важлива, але далеко не найважливіша. У великих містах ми бо губимо не тільки під час виборів, але й в житті. Мільйони метрополій поглинають нас і наших дітей з тілом і душою. Це не тільки "партизанство" чи інші "підручні" причини того, що саме у великих містах під час імпрез залі світять пуста. Скільки разів треба було кликати на допомогу саме "провінцію", щоб для американського ока влаштувати відповідну українську імпрезу чи маніфестацію в залі чи на вулиці великого міста!

Це — ті загальні моменти, що дають перевагу "провінції" над метрополіями. Але не бракує моментів і особистих та родинних. Звичайно, можливості праці і заробітків є дуже важливим аргументом, але тепер і він починає поступово зменшуватися, бо великі індустрії розбудовуються саме на "периферіях". Певно, у великих містах більший вибір праці, але в такому виборі теж не далеко можна зайти. А далі: в малому місті швидше можна влаштуватися у власному середовищі, швидше можна придбати власний дім, легше можна вибрати собі околище, сусідів і товариство, легше можна оминути небезпечні вулиці для дітей і молоді, не треба десь і ніч адихати в легені порохи, дими і впарити великого міста, є більше часу на відпочинок і глибшу культурну розвагу, бо в дорозі до бібліотеки чи клубу, на доповідь чи лекцію не "перехоплюють" вас світла та крикливі реклами сенсацийних фільмів чи наріжних барів. До того ж комунікаційні можливості в ЗДА такі обмежені, що навіть з "провінції", віддаленої на десятки миль, можна в кожній хвилині впровадити обмеженого часу дістатися до великої метрополії, як хто за нею затужить.

Очевидно, що не можна відмовити позитивних сторінок також і великим містам, і ця проблема — де ліпше жити, у великих чи малих містах — є щонайменше дискусійна. Все бо має свої світла і тіні, мають їх великі й малі міста, але нам здається, що в менших містах все ж таки більше світла для великої частини наших поселенців. Очевидно, що це далеко не значить, що нам усім треба покидати великі міста і втікати на "провінцію". Все ж таки по великих містах живе багато "розгублених" наших людей, яких з цими містами нічого не зв'язує і які могли б далеко краще влаштуватися з працею і життям у менших містечках, але про це не думають. Саме цим людям варто було б звернути увагу на менш яскраві, але тепліші для них і їх можливості світла малих міст.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА І ПУБЛІЧНА ОПІНІЯ

На одній з останніх конференцій Ф. Деллеса, як відомо, говорив про свої заходи, щоб "одну-дві" на ідеї і ініціативи міжнародні проблеми виключити з президентської виборчої кампанії. Ці заваги державного секретаря дали, видно, поштовх одному журналістові поставити запит, чи — на думку Деллеса — не можна було б взагалі виключити закордонної політики з виборчої кампанії. На запит, де сиділо кругло 250 американських журналістів, залунав спонтанний сміх. Деллеса відповіли журналістові: "Цей сміх ваших колег є найкращою відповіддю".

Наведений епізод кидає яскравий промінь світла на відношення організованої і неорганізованої американської публічної опінії до м'якшого закордонної політики ЗДА. Бувас інколи, що чужинці, приїхавши на короткий час до Америки, сумніваються, чи американська публіка взагалі цікавиться міжнародними проблемами. Це бувас, наприклад, при щорічних розрахунок у беззброй, або коли надзвичайно популярна фільмова зірка виходить заміж чи розводиться, або коли станеться якийсь злочин, що скляло ціле громадянство від океану до океану. Проте, поминаючи такі епізодичні настрої, викликані другорядними справами, що приглушують першорядні політичні події, — американська публічна опінія назагал дуже чула на міжнародні справи. Це зацікавлення органічно пов'язане з американським світоглядом, так не двозначно висловленим у Конституції і вельми законодавстві та вельми способі життя. Отож, було б річчю неможливою, щоб обидва великі демократичні президенти, Вілсон і Рузвельт, які вели свої виборчі кампанії під мовними гаслами, приступили до світових воєн, коли б американський нарід органічно не був наставлений проти імперіалізму кайзерівського типу та тоталітаризму типу гітлерівського. Тому, що міжнародний комунізм — московський і китайський — сполучає в собі і імперіалізм та фашизм, назва "комунізм" має в Америці, для кожного сірого громадянина, той осоружний пошмак, що його немає, мабуть, в жодній західно-європейській країні. Тому й корейська війна, хоч була в Америці непопулярна, не викликала спротиву в громадянстві, а публічна опінія заманіфестувала свою рішучу симпатію до ген. МакАртура, як речника безоглядних стратегій супроти Китаю.

Внутрішні проблеми в кожній країні стоять на першому місці, хібащо, безпосередньо загрожено війною, яка всі справи відсуває на задній план. Проблеми праці й винагород, продукції і збуту, ціни товарів першої потреби, шляхів і освіти, санітарних відносин і нових технічних винаходів, арешти таке суспільно-політичне явище, як расова сегрегація чи злочинність серед молоді, — всі ці і їм подібні проблеми мусять в першу чергу полонити увагу широких американських мас. Однак тоді, коли ведеться боротьба за опанування верхівки в державному апараті на наступних 4 роки — очевидно, неможливо відділити від

них внутрішні проблеми. Донощик. Ми казали згідливо — шпідлер. У всякому разі, креатура, щось із суспільних низів, принизлив для людської гідності. Слідкувати за близьким, вдавати приятеля, вимагати в нього всього його тасмички, провокувати, щоб сказав щось проти влади. І все регулярно доносити своїм зв'язковим. Мене переконали, що це — мій священний обов'язок як учителя. Мені вже визначено першу явку в район. — Вони не можуть принести нікого до цього! — рішуче заперечив Юрійський. — Ах, Павле! Вони навіть не питали моєї згоди. І якщо б я був відмовився, вони б вже мене заарештували. Це я зрозумів і мусів погодитися, щоб вивратися з їх рук... Ми зайшли до вас... Майте можливість втечі... Бо і до тебе навідаються... А кордон закріплюється шораз більше... — Дякуємо, Марку, — озвався Юрійський по довгій хвилині. — Але ми настановили лишитися тут.

— Твоя воля. Тільки ж шкода тебе. — А мені хочеться сказати: шкода тебе. Пропадеш для народу. — Так ти думаєш? А тут не пропадемо? Виведемо білих ведмедів полювати. А за кордоном ще великий світ. Хочеш, покажу тобі газету звітну, що провідник приніс. Багато інтересного вчитаси. — Знаю, знаю. Там живе еміграція. Багато вже пішло туди... Я не суджу тебе, Марку. Ти в такій ситуації, що мусиш утікати. Але я хочу лишитися. — Він чудний став. Це промовила Люба. Вперше за всю розмову. Обидва у темні не видно було. Всі мовчали насторожено, ніяк розпучливо безраді. — Чого ти хочеш від мене? — пролунав голос Юрійського. — Чого завдаєш мені болю? — І мені боляче, — озвався Марко. — Я не думаю, що у вас такі думки. — У мене одні думки, — сказав тихо Юрійський. — Я не можу уявити себе відра-

УВАГА ЄВРОПИ ЗВЕРНЕНА НА ФІНЛЯНДІЮ

Невеличка Фінляндія займає тепер увагу Європи, а зокрема північноєвропейських країн. Ця країна, найдавніший суверенний на північ бастион вільного світу, стоїть перед двома важливими подіями.

Перша подія — це те, що фінляндська делегація, створена із 16 членів парламенту, засідає за столом т. зв. Північної Ради. Місце в цій Раді, яке займає Фінляндія, скомплектует її в цілому. Північна Рада від самого початку своєї існування може похвалитися значними успіхами в ділянці співпраці північноєвропейських народів. Причиною дотеперішньої відсутності Фінляндії в Раді були протести Совєт. Шойно під час останніх виборів президента Паасікві в Москві погодилися прикласти пов'язання внутрішньопартійної розгри з міжпартійними проблемами. Цей приклад указує також на трудність, з якою напевне зустрічаються заходи державного департаменту виключити з виборчої кампанії власне таку делікатну й драгливу справу, як ізраїльсько-арабський конфлікт, щоб ані Гель-Аліа, ані Каїро не потребували настаняти вуха на те, що в Америці говорять про їх спір той чи інший американський політик, і щоб не виводили з його висловів прогнози, якою буде американська закордонна політика на випадок перемоги однієї чи другої партії.

Вибори в Америці дають добру нагоду для критики закордонної політики і вказування на її слабкі сторони. У цьому році полеміка на тлі закордонної політики підіймає, ймовірно, до ліній радикалізації відношення до світового комунізму, з осудженням всіх прозвіз угодівства. Але, очевидно, поруч із такими добрим полемічними гаслами, завжди бувають також голоси, в яких бажання "дати перцю" противникові переважає над справедливості і об'єктивністю. Коли, наприклад, у минулих президентських виборах восени 1952 року критика збірок републіканців під адресою закордонної політики за демократичного режиму у практичних наслідках довела до підписання в Корейського перемир'я, то — хоч широкі американські кола вітшливісь миром — світовий мир і світова справедливість на цьому не виграли. У згаданий декларації пані Рузвельт заступили на увагу гострі звороти щодо комуністичних інтриг на Середньому Сході й небезпеки від комуністичної зброї, висланої на Близький Схід для цілей не миру, а нової воєнної агресії. І в цьому пункті автори того заходу напевно рахувалися з широкою американською публічною опінією, ворожою комунізму.

Ця ворожість комунізму виявляється також в реакції американської публічної опінії на відкриття президентом Айсенауером "мирової offerti" Булганіна. Не можна було почути буквально ні одного голосу, який не похвалив би такого становища Президента. І це для нас, американських українців та українців в усьому світі, велика потіха, що свобода народів та відрада до диктаторів — це в Америці не пустий звук.

Він від землі, де родився, працював. Я не можу зрозуміти, чому не буде дозволено мені працювати. Більше нічого. Вчити дітей. Ради них я беру на себе навіть ризик. Нам же не давали вчити дітей у рідній мові. Тепер це дозволено. Ми за десять років наздоженемо культурні народи, в нас не буде ні одного неграмотного. Тоді ми станемо силою, станемо рівні. Ці малі школярки впевнено йдуть мене в тому. Недавно я дав задачку на тему: Чим хотів би бути? Який ризик у дітей. Той стане інженером, другий летуном, третій винахідником... — А скільки стане вірними слугами нового режиму і нещадними насильниками над своїми братами? — запитав Марко. — Юрійський ворухнувся нервово, поштовхнувся у темряві стільця. І в цій хвилині хтось застукав настільки в двері. Всі затримали відіх. Але стукіт не вгавав. — Я мушу вийти, — зашепотів Юрійський. Діти до спалні. Швидко. Ніхто не

можє бачити вас у мене. Він виплинув у темряві Марка і провідника у світло, засвітив поспішно спально і впустив гостей. Здрігнувся на вид мільйонної мушкетир. Мільйонер Курбак входив безсеремно в хату. Але за ним привітно усміхалася вчителька Валя. — Замкнено у вас, темно, — промовив Курбак. — Вже спать лягли чи що? — Валя розглядалася і собі по кімнаті. — А ми от неспокою вас. — Нафти нема, — сказав Юрійський. — Доводиться щадити. — Темна наша батьківщина, — зідхнула Валя. — Навіть керосину нема для тих, хто проганяє темряву з сіл. Але будьмо доброї думки, Павле Івановичу! Скоро устане наша влада. Завернуть потужні електростанції на ваших гірських річках, заблискують тисячі світел по Півдню. А в учителя Юрійського яситимуть неоні, і вже не треба буде йому виділяти очей при нафтовій лампі. Пробачте за мій під-

НА ТЕМИ ДНЯ

Польський сентимент до Львова — і примітиви

Час до часу у більших осередках скупчення поляків в ЗДА (а загалом в їх в цій країні коло 5 мільйонів) своїми федеральними й етнічними конгресменами, посадиниками міст і різним вищими урядовцями) відбуваються вечори, присвячені "польському Львову". Здебільша — це вечори живого слова й пісні з тематикою Львова. Коли українці колять в очі повідомлення в польських часописах про такі вечори, то це неслухняно. Неможливо річ "заборонити" полякам тепло згадувати Львів, мати до нього сентимент і під кутом того сентименту стосувати й літератури містечка тематику Львова. Інша справа, коли той локальний "львівський патріотизм" і сентимент до Львова переплутується з актуальною політичною програмою — боротьби надалі за "польський Львів" задля виключення його в кордон майбутньої Польщі, яка ведеться під аккомпанімент українських фраз. На жаль, так воно здебільша у поляків бувас. Треба дуже великої індивідуальної культури й політичного розуму, щоб відділити свій сентимент, пов'язаний з місцем замешкання своїх предків і власного народження та власних споминів, від анахронічних і для добра власного народу шкідливих "снів про потугу". Французький пис-

менник Густав Фльбер поселився у північній Африці, студював старовину нащадків Картагена і написав роман "Саламбо", славлений тубиллями, як їхній епос. Але коли французі дивляться на той же "край, як на свою колонию" — то це вже зовсім інша справа. Коли у культурно-освітній секції польського клубу в Боффа-ло укладати вечір під гаслом "З українською во Львові", то це в порядку. Але, коли з цього приводу "Дзвіник Для Виступів" у Боффа-ло виснавив цілу статтю (в ній — 24 січня п. р.), яка може дати нагороду на конкурс політичного прамітивізму, повної затрати почуття реалізму й тих змисл, що прищипує на Сході Європи в неможливій мірі внаслідок трагічних помилок польської політики за часів історичної і післявоєнської Польщі, з підходом до України, як до колонізованих "кресів", то це не є в порядку. А коли ще й до того редакція того часопису (бо стаття неспілкувана) жонглює прізвищами Андрея Шпентиківського й Володимира Целевича з дощепленням їм цілком недоречних, полками створених легенд, які доказують тільки повне незнання світогляду і пенсних нашого великого Владики і колишнього діда — УНДО, — то це вже зовсім було б назвати тільки примітивізмом. Очевидно, що полемізувати з такими головами по суті — не лицює.

БОЛЬШЕВИЗМ У "НАРОДНИХ ДЕМОКРАТИХ"

Лондон. — 16 січня в польському Інституті для Східних дослідів відбувся реферат відомого польського публіциста Рихарда Брага на тему "Доктринальні передумови революції в народних демократіях". Доповідач на вступі зазначив, що не можна зрозуміти подій у так званих сателітних країнах, не знаючи більшовицької теорії. Ця теорія складається з ідей Маркса і Енгельса в їх романтичній формі "Комуністичного Маніфесту" р. 1847, із додатків, які створив Ленін на початку 20-го віку, в своїх брошурах "Що робити", "Крок вперед, два кроки назад" та "Дві тактики соціал-демократії". В 1916 році Ленін видав книжку "Імперіалізм, як останній етап капіталізму", яка дає теоретичні підвалини для "світової революції", засновуючись на визвольних рухах народів у колоніальних країнах.

Брага стверджує, що більшовицький "марксизм" відішлює від теорії Маркса про пролетарську революцію в країнах в неокорозвиного капіталізму. Замість визнавати господарську основу (капіталізм на високому етапі) за передумову соціалістичної перебудови, Ленін звернувся увагу на політичну й психологічну підготовку людей до революції. Він хотів робити революцію при допомозі дисциплінованої, централізованої партії.

Більшовицька партія виступила іменем пролетаріату і, захопивши владу в Росії, заявила, що створила "диктатуру пролетаріату". На ділі, — каже п. Брага, — це була несеєний тон, але при вас, Павле Івановичу, і я расту і переїмаюся тим самим зав'язям і любов'ю до свого діла, що й ви. Ось щойно працював, бачу розгорнені зашитки. На пері не просило ще чорного. Морочна робота. — Валя сіла за стіл. — Я вже поправила свої. І якщо ви втомлені, я радо візьму ваше місце. — Дякую, Валя Симонівна, — заперечив Юрійський. — Я докінчу сам. — Але вам обов'язково треба помічника, — не вгавала Валя. — Ви навантажили себе роботою понад сили. Вам добре було б, коли б і дружина була вчителькою... вона звернула аж тепер погляд на Любу, наче щойно тепер заприїмгла її присутність. — А ви, Любова Павлівна, все вишпалите і вишпалите. А це при такому світі. Такі тут жінки. Пам'ятаю, малою переїхала я з батьками на південь. Вчили мене тоді дівчатка вишивати. Дуже, дуже не хотілося. Це добра дівчинка, що жениха виглядає та мріє-передумує.

Кожний світовий українців та кожний світовий українців знаєть своїм обов'язком стояти в рядях Українського Народного Союзу, який своїм членством збільшує ряди ідейних українських працівників.

ОСТАТІ ЛУЦЬКИН

Минулося... Машина, Любова Павлівна, швидко робить красиві шовки, переклікає трактори та комбайни водить. Ніколи забавлятися, треба країну розбудувати, — вона обернулася до Люби і знову усміхнулася до Юрійського. — А Хведор оце до вас, Павле Івановичу, по ділу, — промовила вона. — Так що рішила сім'я, що товаришка Валя має переселитися на квартиру в школу, — прорік, злегка виштрунчившись, Курбак. — Куди? — перепитав Юрійський. — У школу. — Як? У класну кімнату? — Ні, тут, де ви живете. — Як? До нас? Любова опустила плаття. Вона впадала додолу, під її ноги і лежало там. Юрійський нахилився, підніс його, поклав на стіл. — Я не розумію, — промовив він. — Передусім, Валя Симонівна має квартиру, має де жити.

Іван Смолий

ЗРАДА

(Оповідання)

(2)

— Ти говориш так загадково, наче підозриваєш мене в чому. Ну, що ж тримає мене, що... — він замовк. У двері хтось застукав, наче відійшов. Хтось почала пада під вікна. І знову стукіт. — Це вони! — зойкнула Люба. — Хто? — Ах, ти ідує. — Ах, ти зовсім не пануси над собою! Заспокойся. Він відчинив двері. Війнуло холодно. — Ви самі? — почувся голос з темні. — Самі. Ходіть, ходіть швидко. Люба відіткнула з полешкою. У дверях виринула знайома постать учителя з Потока, Марка, за ним — незнайомий. Вона глянула на їх обомкий одаг, на обомо-

чене взути з мандрів верхами, і зразу догадалася. — Я думаю, буде краще, коли погасить світло, — заговорив Марко. — Примарно жовте світло розпалося в темряві від одного подуву. — Ви догадуєтесь про все, — промовив Марко. — Ми втікмо. Ця людина — провідник з-за кордону. — Що сталося? — голос Юрійського бринів здержливо холодно. — Що сталося? — Вони принесли мене бути секретом. — Чим? — Сексотом. З твого голошу, Павле, бачу, що ти навіть не знаєш цього слова. Спокійний ти у своєму замкненому світі, аж небезпечно спокійний. Сексот, — секрет-

ЩОБ НЕ БУЛО ЗАПІЗНО

Читаючи в „Свободі“ від 7-го січня ц. р. незвичайно цінну статтю проф. Кубійовича п. н. „Як творилися Енциклопедія Українознавства“, приходиться ствердити з бо-лем двома фактами: першим — в яких несприятливих умо-вах приходилося нашим науковцям доконувати цього великого діла, а другий — як ширші круги українсько-го громадянства ставляться до цієї відважної праці наших науковців. І хоч Шановний Автор згаданої статті зі скро-мності не робить нашому гро-мадянству докору, це, однак, не означає того, що ми на-дкор не заслуговуємо. В ста-тті с тільки згадка про мате-ріальні труднощі, а це гово-рить само за себе.

В статті говориться, що та енциклопедія призначена для користування нашої двоїмлі-мовної еміграції, поки приїде той час, коли будуть користа-тися з неї у вільній Україні. Отже, читаючи це, мимово-ла набігає гадка, що якби та-ка еміграція хотіла допомогти виданню ЕУ тільки по цен-тові від душі, що дало б суму 20,000 доларів, і тоді напевно справа видання змінилася би на веселе. Може для наших емігрантів в деяких країнах важко і за однієї цента, тому звернем очі на нашу найчи-сленнішу еміграцію, і рівно-часно на імміграцію, що мала-паста осісти в країні з небу-валым в історії людства до-бробутом.

А кажуть, що с нас тої імі-грації на північному амери-канському континенті далеко-більше як мільйон, і якби та-к, припустім, зібрати з мільйона тільки по десять центів від-особи, то було б на видання 100,000 доларів. Хотів може сказати на мот числення, що це числення „торобить“ на-даку, чи щось подібне, однак-це так воно не с. Це правда, що іміграційне громадянсь-ке життя накладало на нас нема-ло обов'язків; с немало цілей і с на до жертвувати. Кожна-ціль чи справа виглядала не-обхідною, певною і конче-ною, та фактом с, що всі ті пожертви на нашу суспільно-громадянські потреби оплачу-ються дуже малим гуртом лю-дей у відношенні до цілого-числа нашої імміграції. А це сумнішим с факт, що чис-ло тих жертводавців з кожним-меншувалося.

Чому це так? — запитаємо. Чи наші люди так нежерт-венні, неже ж вони так ама-теризувалися? Провіривши-те питання ґрунтовно, може-мо сказати, що так зле воно-це не с.

Кожен українець піддер-жить і пожертвує на свої гро-мадянські установи і почини. Тільки мало с таких, щоб ту-пожертву самі складали, чи по-слали туди де вона потрібна, і то не зі скупості, а з інших-причин, таких, як брак часу, відкладання і т. п.

Ті платили, як і інші ре-гулярно платять на всі суспіль-но-громадянські потреби, плати-ли б тільки частину з того, що платять тепер, якби кожен-один з них придбав одного-двох нових платинців, що дуже-легко виконати. Ми ж зна-ємо наших людей, масмо до-ляти готовий і добрий під-хід, тільки при тому треба-мати ще й дещо доброї волі.

Заводиться вже й таке, що в невеликій українській гро-маді — інтелігенти справля-ють забаву окремо. Отже, як-що подібне явище має місце в більшому числі місцевостей, то чи воно сприяє більшен-ю жертвенності? На ті під-стави слідило можна робити-висновок, що брак і упадок-жертвенності полягає у вели-кій мірі від епіквітти інших-людей поміж собою. Кожна-людина пізнає легко, чи з не-ю хтось ширший, чи ні. І тому-приходять до нього тільки в-потребі — це не тільки не-погромадські, але й не по-людецькі, це мила правда.

К. Крупський

Вол. Дорошенко

НОВА ПРИГОДНИЦЬКА ПОВІСТЬ

(Ольга МАК. БОГ ВОГНЮ. Том I. Українське Видавництво, Мюнхен 1955, 8°, стор. 334 + 1 непаг.).

Українська пригодницька лі-тература так, якби не існува-ла. З оригінальних творів ма-ємо всього тільки два — „Син України“ І. Федора й В. Злато-польця (Отамановського) та „Чмелик“ Василя Королев-ського, якщо не рахувати майже невідомого, на Заході-Ол. Досвітнього. Наші пере-кладні чужинських творів, от-же Жюль Верн, Майн Рід, Е. Емра, Мак. Дік, Лондон, з ви-нятком хіба останнього, бу-дуть дуже малі. Покинув В. Злато-польський перекладом де-які речі Майн Ріда, цілком їх за-кріпавивши.

„Син України“ й „Чмелик“, — це свого роду український Робінзон Крузо, а молоді чи-тачі їх залюблють.

Недавно появилася нова ви-дання „Чмелика“. Обидві по-вісті, це цікаві, гарні й патрі-отичні твори, написані україн-ським змістом.

Та ось масмо нову пригो-дницьку повість Ольги Мак., „Бог вогню“. Повість скла-дається з трьох томів. Поки-мо вишлю 1-ий том, 2-ий том уже друкується, 3-тій ав-торка дописує. Доля запису-ла п. Мак. у далеку Бразилію, то-му й пригоди, які вона описує, відбуваються в умовах бразі-лійського життя й природи. Це-пригоди молодого хлопця, Дан-ка, сина нового українського е-мігранта Сокола, інженера з-під Сосискої України, що зі схи-стальними виїхав с сестрою до Бразилії й влаштувався на ро-боту в одному закладі далеко-від світу містечку „Санто Анто-ніо“. Тут Данко знайомиться й заприятелює з двома індіан-цями — дідом і внуком, що-теж приїхали до цього місця-ця з глибини бразилійських-пралес і замінені до того по-кою долено. Дід Коарасаба або по-українськи „Соняш-ний промінь“ був вождем пле-мени ґаїяців, що жило в тих-далеких пралесах, у результаті-сущого із вождем іншого пле-мени — ботокудів — мусів й-своім внуком Арасі, сестро-Світ-ланком, покинули батьківщину, на якій запанував його супро-тивник. Знесилені тяжкою до-рогою врятував парох містеч-ка, симпатичний о. Вінсент й-допоміг їм улаштуватися на но-вому місці, де з ними й позна-йомилися наші земляки. Дру-жина інженера, Данкова мати, зовсім несподівано для читача, з'явилася на кораблі в дорозі до Бразилії. Батькові доводилося-працювати в лісі, далеко від містечка й Данко жив під опі-кою наймички, муринки й о. Вінсента та вчинив в місцевій-школі. Коли батькового меш-канця жила старий індіанець Коарасаба з онуком Арасі й ма-лий Данко заприятелює з ни-ми.

3 НОВИХ ВИДАНЬ

Федір Одрач. Наше Полісся. — Бібліотека „Літературної Воли-ни“, ч. 2. Вінніпег, Канада, ст. 68. Рухливий журналіст і пи-сьменник — Федір Одрач, син Полісся, у своєму найновіш-му творі знайомить нас з ма-ловідомою (як і Чернігівською) країною болот, пісків і лі-сів. Якщо б був живий, що пра-цював виконав би талановитий-мандрильник по Поліссю Борис Олександрович, автор кількох на-рисів про Полісся та великого-репортажу „Вістат в нетрях“.

Для зацікавлених Полісся-ми, залишилися досі невикрилені-твори, — що часто писалися-лише для виправдання теро-ристичної польської політики, — типу відомої розкішно вида-ної книги полка Осендовско-го „Полісся“. Той свій довід-ник про Полісся був необхід-ний, навіть у такій, напів бе-дистричній формі, як твір Одрача.

Світлина — рідкісна за оке-аном річ, — прикрашають кни-жку й рівноважать деякі корек-турні недоліжки, брак показ-ника, герб Волини на обкла-динці тощо.

Українське Полісся на пів-день від Прип'яті річ безсум-нівно, але задля цього не тре-ба вже тепер сперечатися про-майбутні кордони майбутніх-держав-сусідів. Натомість тре-ба плекати ідею майбутньої фе-дералії вілнських народів, коли-гасло „свобода народам“ ста-не дійсністю й коли невіддільні-недокладності у кордонах не-матимуть впливу на дієне на-ціональне об'єднання окремих-обширів. Во Полісся — прикоро-донний терен, де завжди части-на білоруського чи українсько-го населення опиниться поза-офіційними кордонами своєї-батьківщини. Повинно бути й-так, щоб населення однако-во було у себе вдома в обох-брат-ніх країнах.

Ф. Одрач досі видрукував-кілька епогодій й оповідань з-життя Полісся (серед них — про діяльність УПА на т. зв. Волинському Поліссі). Це на-дає йому виразного обличчя по-ліського письменника, подібно-як Фальківський для нас наса-перед поліський письменник.

Праця, що й виконують міс-цеві дітячі, учні, письменники-настільки важлива, що вида-ний типу „Полісся“ повинні ма-ти обов'язково короткий зміст-у будь-якій чужій мові.

І. І. К.

Михайло Сосенський: Гомін-Довоєнних Днів. Збірка-оповідань (Львів 1938. Нак-ладом „Рідної Школи“). Нью-Йорк 1955. 144 ст., накладом-автора.

Це передрук львівського-ви-дання 1938 р. збірник оповідань-про античні події, що його бо-льшешинська влада знищила в-1939 р., вважаючи книжку шкід-ливою для українського чита-

ча, як і багато інших творів у-українського письменства. А-тим часом автор цієї „небез-печної“ для більшовицької збі-рки — д-р Михайло Сосенський, колишній професор гімна-зії й Богословської Академії у-Львові, а описав професор у-українського Вільного Універ-ситету, добрий знавець антич-ного світу й знаменитий попу-ляризатор творів класичної лі-тератури, нині вже молодий-статуний і оригінальний сучасно-му молодшому й старшому по-коління, списав кілька оповідань, про давню історію життя грець-кої і римської молоді, як мас-дати сучасній молоді приклади-громадянських чеснот і гро-мадянського виховання. На збі-рку складається п'ять оповідань, Міт про Прометей, оповідає про-його муки-страждання, завдані-йому зашинами богами („Прометей“). Оповідання про діо-меевського швайголю, чотир-надцятилітнього хлопця, розпа-дає, як він використовує свою-фізичну справність для служби-народу („Діомейський швай-голю“). В третьому опо-віданні: „На виставі „Флокта-та“ бачимо давній грецький те-атр з його містечковою грою, що поринає і зворушує гляда-чів, а також зацікавлення мо-лоді грецького трагедію в та-кій самій мірі, як і спортом. Тут бачимо, як тодішні методи-виховання вплили гармонійно по-соднати фізичне і духовне ви-ховання. Два наступні опо-відання розкривають перед оч-ма читача переказ про почат-ки римського народу й поєдну-ють безстрашного Муція Сцево-ли держави, який горозжани-донці століття визначили сво-єю „Virtus Romana“ („Су-противники Порсенни“). Остан-нє оповідання: „Як промовив-Безувий“, в противенстві до по-передніх, присвячене двоичим-характерам. Воно знайомить-нас із добою раннього христия-нства й жіночим світом Ри-му. А катастрофа, викликана-жашливою вулканічною стіж-кою, зацікавлено читача надзвичайно пластичним, представ-ленням подій. І саме ця пласти-ка описує античного світу, ре-альне й оживлене накреслення-події гарного поправного мо-воу, виразністю картин і гар-монійним стилем приковує у-вагу читача та збуджує у ньо-го цілу гаму емоційних почу-вань. Не тільки молоді знай-де в цій книжці цікаву й вико-ну лектуру, але також і стар-ші можуть знайти насолоду в-пізнанні класичної старовини. Пояснення, подані напри-кінці книжки, та 39 містечко-вих ілюстрацій до тексту, ви-конаних мистцем С. Гордієн-ком або знятих із природи, доповнюють багатий зміст кни-жки і поглиблюють його. Кни-жка видана естетично і дба-ливо.

Василь Лев

життя й побут мешканців міс-течка, а попри це все — бу-ла природа й історія Бразилії — передовсім і абортівні — індіан, завоювання їх європей-ськими конкістадорами, порту-гальцями, та іншими, історія є-зубської ресубліки, зниклої португальської прем'єр-дик-татором, жарізом де Помбал-врешті драматична історія ґа-їяців. На мій погляд історія трі-х років забавою. Краще була б-зробила авторка, коли б ко-штом минулого згадала новітні-часи. А то, нап., про життя українських іммігрантів у 1-ому-томі ані слова, наче б то їх у-Бразилії цілком не було. Пра-ва, для відбудови в місцеве-сті, віддаленій від теренів, за-селених українцями й авторка-може цим виправдувати від-сутність української тематики в-своїй повісті. Поминати життя нашої імміграції, а обмеження-змісту до опису пригод і аван-тур на тлі екзотичної природи, без усього ґо-я-зку з місцевим українським життям й бороть-бою далекої батьківщини, було б с диним недоліком повісті. І Паї Мак повинна була б зо-рувати щодо української про-блематики на згаданих вище-повістях: — „Син України“ й „Чмелик“.

Очевидно річ, що пригод-ницька повість не може ставити-собі якимось психологічним чи-сям проблем, але добра при-додницька повість не обмежу-ється самим пригодництвом, а-намається й використати мо-ментальні, малочисні ви-соко-шляхетні героїських ли-цедів, а не самих розбиш-ка. В повісті п. Мак такими-симпатичними типами с старий Коарасаба, вірний син свого-племени й по-своєму шляхет-ний, хоч і невідомий від хиб-ного поганства, та Данко, який-попри все легодушність свого-віку, с хлопцем гарної й благо-родної вдачі. Симпатичними-рисами наділила авторка й о. Вінсента. Тільки Арасі збився з-типу, відставши від звичай-ного племени й не здобувши-того доброго, що дає європей-ська культура. Симпатичні-по-сторонні перші, такі як Ілля Ки-риак, в програмі були доповіді й-сподаги про автора „Сини землі“: проф. П. Юзюк, історичне й не-історичне в повіті І. Кириак, ред. І. Гікавіч: „Кириак і укра-їнська — канадська культура“, О. Войченко: „Спогади про І. Кириак“, проф. Ю. М. Луцик: „Кириак і інші письменники про-Канаду“, проф. Я. Рудницький: Кінцеве слово.

В усьому разі розглядаю-наши повість якразово свідчить, що авторка П. Мак хист до-того роду творчості й шкоди-було б, якби закопала свій-письменницький хист у землю. А що вона має чималий літер-атурний талант, про це свідчать-не тільки „Бог вогню“, але й-інші її писання, що досі появи-лися як от спогади „З часів-Скошчин“, видані також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

Ці шкільні спогади написані-дуже гарно. Авторка тепло зга-дує своїх учителів і вчителів, що її навчали. Багатьом із них-завдячує вона й своє украї-нське й окрема знання україн-ської мови. А українську мову-авторка, як про це свідчать за-суджені її писання, знає дос-конало. Права в них, нащо-то в останній повісті, „Бог во-гню“, виданій також „У-країнським Видавництвом“, та-„Мой учитель“, спогади про-дагів, в яких вона вчиняє в-Кам'янці Подільському під-большевниками.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За спільною пресою і радом)

НОВИЙ МІНЕРАЛ — КАРПАТ

Як подає РАТАУ 24 грудня зі Львова, в колекції міне-ралогічного інституту Львів-ського університету ім. Івана-Франка з'явився експонат, який викликає загальний ін-терес. Це — зовсім новий ор-ганічний мінерал, досі невідомий науці. Його знайшли в-Закарпатті й назвали карпаті-том. Кандидат геолого-міне-ралогічних наук Г. Піотров-ський, переглядаючи зразки порід одного із закарпатських-родовищ, звернув увагу на не-звичайну речовину жовтого-колюру у вигляді м'яких го-локор. З допомогою кристало-графічних, фізико-хімічних і-рентгенографічних дослідів Г. Піотровський встановив, що це — оригінальний кри-сталічний агрегат, тобто су-купність кількох мінералів. Карпатіт трапляється лише в-перелічених з деякими ви-дами корінних копалин і с-їх невідомим супутником. В сусідстві з ним знаходяться-завжди цінні для промисло-вості мінерали. В річнику „Мінералогічний збірник“ ч. 9, що вийшов недавно дру-ком у Львові (російською мо-вою), вміщена стаття Г. Піо-тровського з докладним опи-ском карпатіту.

СЕСІЯ УВАН ПАМ'ЯТІ ІЛІ КИРІАКА

Дня 15 січня ц. р. відбулася у-Вінніпегі сесія Української-Вільної Академії Наук (УВАН) присвячена пам'яті Іллі Кири-ака. В програмі були доповіді й-сподаги про автора „Сини землі“: проф. П. Юзюк, історичне й не-історичне в повіті І. Кириак, ред. І. Гікавіч: „Кириак і укра-їнська — канадська культура“, О. Войченко: „Спогади про І. Кириак“, проф. Ю. М. Луцик: „Кириак і інші письменники про-Канаду“, проф. Я. Рудницький: Кінцеве слово.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРАФІКА

Відомий український графік і-малер Віктор Цимбал, що від-довго часу перебуває в Буе-носе Айрес, дістав аж три від-значення за праці, що були ви-ставлені на виставці „містеч-на пропандія“, яку влашту-вав у грудні 1955 р. в Буенос-Айресі Клуб Директорів Пропа-ганди. Він одержав першу на-городу за графіку, виконаву-для фірми „АСІНДАР“, другу-нагороду на подарунок праці для-фірми „ОРВІС“ і спеціальне-відзначення за рисунки для-журналів. Варто пригадати, що-в 1948 р. він одержав на поді-бній виставці золоту медаль за-найкраще виконаву працю з ді-лянки містечної пропаганди. При цій нагоді треба спросту-вати невірну інформацію, яку-вдрукувала О. Литвинська в-журнальному „Українському-Слову“ ч. 731 в статті „Містеч-но в Америці“: В. Цимбал не-займає ніякої катедри в Містеч-ній Академії в Буенос Айресі, він завжди був і залишається-вільним мистцем, і від ніякої-катедри не має. Тепер він го-тує чергову виставку своїх-мистецьких творів, що має відбу-тися в однімі із кращих містечких-галерій.

Як писав спливає на цих-прикладках, бо в повісті для-молоді таких варваризмів не-повинно бути. Але й, як кажу-ть, не багато, а поза тим мова-повісті добра.

Але кінчаю. Книжка видана-дбайливо, на гарному папері, з-ілюстраціями, навіть колорю-ваннями, та з колорювою супер-обкладинкою.

Юні читачі захоплюються-„Богом вогню“ й нетерпляче-дожидують появи дальших то-мів. І я з ними.

КАРТКИ НА РІЗНІ НАГОДИ в українському стилі. 12 штук за \$1.00.

випишіть за попереднім наді-сянням належності „СВОБОДА“ 81-83 Grand Street Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ!

ПРИДБАЙТЕ ДІЛЯ ВАШИХ ДІТЕЙ

„ШЛЯХ ВЕЛЕТНЯ“

— Ілюстровану розповідь про життя

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА,

відомого українського поетеси

Наталі Ліванської-Холодної,

що появилася у-В-п. М. Борецького.

Книжка великого формату, на-крейдованому папері, з-57-ма оригінальними ілюстраці-ями, в твердій оправі і люк-сусовому оформленні — поду-маємо також, окрім вихідної-сторінки — своїм прекрасним-виглядом викликає любов-до української книжки в-сер-дях українського роду.

• Ця п'ять тисяч \$3.50 •

Замовлення слати:

„СВОБОДА“, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ВИКОНАЛИ СВОЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з-признанням і-подякою імена тих-громадян, що прислали свою-пожертву на фонд дитячого-журналу „Веселка“.

СПИСОК Ч. 46

І. Молодик, Мусал	\$ 5	І. Вудла, Ст. Луїс	1
І. Парфенко, Шинґа	1	А. Кобиліський, Пеорія	1
П. Лотоцький, Ст. Луїс	1	Г. Павлик, Мейфуд	1
В. Давидович, Ватерліт	1	Е. Головат, Гемтрук	1
І. Сибірський, Понтіак	1	Н. Блаженко, Гемтрук	1
В. Федорин, Сент-Пол	1	В. Володін, Насгра Фолдс	1
Г. Улас, Сент-Пол	1	Г. Піх, Вентфорд	1
Р. Олійник, Едмонтон	1	П. Рі, Вільямсбург	1
М. Габа, Торонто	1	А. Волошин, Гадсон	1
А. Коваль, Вовфало	1	С. Кухарчик, Рідінг	1
Т. Королівський, Ансонія	1	Ю. Малинчук, Гемтрук	1
А. Селемнін, Гемтрук	1	А. Стан, Шинґа	1
В. Карам, Бунакет	1	Г. Дорн, Шинґа	1
М. Кучер, Нью-Брансвік	1	І. Онуфрій, Дітройт	1
Л. Станіславський, Філа.	1	В. Шулькін, Ст. Луїс	1
І. Федик, Джоліст	1	М. Комбасіно, Сиракуз	1
Ю. Пристай	1	Л. Годованський, Гадсон	1
О. Палій, Нортгемптон	1	П. Ретнік	1
Н. Купка, Бруклін	1	М. Листей, Нью-Йорк	1
В. Зав'язанський, Гартфорд	1	І. Олійник, Дітройт	1
І. Король, Рашей	1	Н. Ясінський, Міннеаполіс	1
В. Сигалів, Ньюарк	1	П. Букоський, Саскатун	1
М. Вряк, Прері	1	І. Жмуський, Фоксборо	1
В. Петришак, Ембрідж	1	П. Шевчук, Флінгінг	1
М. Бабіко, Рашетер	1	М. Ресуд, Лейквуд	1
О. Зупко, Честер	1	Н. Велос, Клівленд	1
Н. Пабук, Девест	1	М. Орніш, Мусул	1
Е. Чабан, Сан-Франциско	1	М. Бурік, Кемпбел	1
М. Скорупа, Дітройт	1	А. Рок, Рашетер	1
І. Коваленко, Герісмер	1.50	Ф. Задорняк, Нью-Йорк	1
В. Пинко, Аллентаун	1.50	Н. Мартешко, Філа.	1
Д. Дукан, Джансбург	1	М. Галіт, Авбури	1
В. Мохнач	1	І. Фішан, Тайтсвіль	1
С. Смагула, Теріталь	1	Ф. Соусельський, Гемтрук	1

Відділ Юного СУМА має 9 | Відділ співпрацює з місцевим
ланок, відповідних до віку. Ви- | Відділом УККА.

проф. З. Саган, і Ватківський Кружок — голова п. М. Мадзій, намічує програми занять, які

власителю Академію присвячено снітціль пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри і дві доповіді, вологолені представником Централі п. С. Підданим. На видання другого тому «Історії України» вийшло 100 примірників, кожен по 12 копійок. Премія збиралася \$140,00, на підтримку Української Національної Ради \$126,00, на українську пресу \$25,00. Власителюво пікінік.

Об'єднання Української Демократичної Молоді — члени 40, відбуто 12 засідань Управи, 3 членські збори. На зустрічі Української Демократичної Молоді Америки в Києві 3-4 липня 1955 р., члени б. 3-ї Української ОДУМ брали участь в мистецтвій частині.

Власителюво розповсюджені імпрезу.

12-я Відділ Української Гетьманської Організації співпрацює з українськими Організаціями м. Бюро, бере участь в імпрезах, улаштуваннях Відділом УМКА. Члени 4-ї Колегії беруть участь в інших сусп.-громадських Тонітаріях.

На VI Конгресі Українців Америки, що відбувся 28-30 травня 1955 р., три умовдотаволи

Пресою референтура Відділу кооперативну літературу та часописи протестантського напрямку, християнські видання та жіночі журнали.

Кооперативна Український Національний Дім правно оформився ще в червні 1953 р., тоді схвалено статут й обрано Керівні Органи кооперативу.

В березні 1955 р. Дирекція кооперативів уніоруджуєвала вплив кість членства, прислала нових і за заявленними та у 83%

Позичку затягнуто в Україні своїм Народним Союзом.

З початком листопада 1955 в будинок взято в користування в Енкліну приватний селянський господарство. Станція, Пласт-Прият, Кієво-Наша Хата». Допомога Секція при Відд. УККА, юр. УККА, крамниця «Вазар» Ю. Лаврінського та Кігирія п. Мечислав Галицької. Одну фронтонну кімнату та мале мешкання в часу вигнання умови пайки

O. KLUFAS, 165 East 4th Street, New York 9, N. Y.
Управа Пластової Оселі

3 квітня, 37 членок Еїди
взяло участь в Окружній На
ді СУ в Рачестер, на Кон
цію СУ, що відбулась в д
2, 3 і 4 пересія, вилано

2

Склеп відчинений кожного дня до год. 6-ої ввечора, п'ятниця і субота до год. 8-ої ввечора

P. STASIUK, 124 First Ave., (Bet. 7th & 8th Sts.) New York 9, N. Y.

